

1-לפרום על שמע

We cannot proceed to examine קריאת שמע וברכותיה without gaining an understanding of the concept of פריסת שמע. It is an exercise that begins with a word of caution. We will not come to a definitive answer as to what the משנה in ד' פרק ד' meant when it stated that: אין פורסין את שמע. . . פחות מעשרה.

Let us start by posing the following questions: Is פריסת שמע optional or mandatory? Do we currently conduct תפלת שחרית בציבור in such a manner that it includes פריסת שמע?

The following comments lead to the conclusion that פריסת שמע is mandatory:

- ◆ תשובות רב נטרונאי גאון – ברודי (אופק) אורה חיים סימן ט–ומברך ברכה הראשונה של הליל שהוא ברוך שאמר עד מלך גדול בתושבחות, ופורס על שמע ומברך יוצר אור והבוחר בעמו ישראל לפניו וגאל ישראל לאחריה, כמששנינו (ברכות פ"א מ"ד) בשחר מברך שתים לפניו ואחת לאחריה, ועומד בתפילה ואומר תשע עשרה ברכות עם ברכת המינין. . . ופורס על שמע ומברך שתים לפניו – המעריב ערבים ואוהב עמו ישראל – ושלוש לאחריה – גואל ישראל ושומר עמו ישראל ושלישית שתיקנו חכמים יראו עינינו וישמח לבנו וחותרם ברוך המולך בכבודו – ומתפלל תשע עשרי של ערבית.
- ◆ תשובות הגאונים – סימן פג'–לרב נטרונאי. ששאלתם מאי ניהו שליח צבור ומאי ניהו יורד לפני התיבה, חדא מלתא היא או תרתין מילי נינהו? תרתין מילי נינהו. שליח צבור לפרום על שמע. ולירד לפני התיבה כמשמעיה. וכדאמרינן בהקורא דשאני בין לפרום על שמע ולירד לפני התיבה דתנן (מגילה כד א) פוחח פורס על שמע ומתרגם. . . ואינו עובר לפני התיבה וכו' אלמא שאני בין פורס על שמע ליורד לפני התיבה דהו להו תרתין מילי.
- ◆ סדר רב עמרם גאון סדר ק"ש וברכותיה–ולאלתר מיבעי ליה לאיניש לאתחילי בפריסת שמע ביוצר אור. אסור לאשתעווי בין ישתבח לפריסת שמע. ומיחייבינן לאיזדהורי למפרס את שמע בעונתה.
- ◆ סידור רש"י סימן ח'–ולאלתר מיבעי ליה לאיניש לאתחילי בפריסת שמע ביוצר אור; ואסור לאשתעווי בין ישתבח לפריסת שמע ומיחייבינן לאיזדהורי למפרס פרשת שמע בעונתה כדתנן מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן.

Contrast what רש"י provides in his סידור with his comment to the משנה in ד' פרק ד' מגילה דף כג' עמ' ב'–אין פורסין על שמע – מנין הבא לבית הכנסת לאחר שקראו הצבור את שמע, עומד אחד ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה שבקריאת שמע. פורסין – לשון חצי הדבר.

This comment by רש"י indicates that פריסת שמע is not mandatory. It only occurs when a group of ten men comes late to shul and does not recite ברכה ראשונה קדיש וברכו together with the others. This position of רש"י was codified:

- ♦ טור אורה חיים סימן סט-תנן בפרק הקורא את המגילה עומד: אין פורסין על שמע בפחות מעשרה- פירוש: אותם שבאו לבית המדרש אחר שקראו הצבור שמע, אומר קדיש וברכו וברכה ראשונה יוצר אור ולא יותר. ופורסין לשון חתיכה כמו פרוסה שאין אומרים אלא קצת ממנה. ויש שמוסיפין עוד לאחר שיסימו ברכה ראשונה לומר אבות וגבורות ואומר קדושה ואתה קדוש וקאמר שלא יעשו זה בפחות מעשרה.
- ♦ שו"ע או"ח סימן סט סעיף א- דין פורס על שמע-אם יש בני אדם שהתפללו כל אחד בפני עצמו ביחיד ולא שמעו לא קדיש ולא קדושה עומד אחד מהם ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה יוצר אור ולא יותר וזה נקרא פורס על שמע לשון חתיכה פרוסה שאין אומרים אלא קצת ממנה. 7/7, ועכשיו לא נהגו לומר כל ברכת יוצר אור אלא אומרים קדיש וברכו והם עונים אחריו ברוך ה' וכו'. י"א שפורסין בק"ש של ערבית כמו בשחרית (כל בו וב"י בשם הר"ן) ולא נהגו כן משום דליכא קדיש קודם ברכו של ערבית.

At what point in תפלת שחרית would פריסת שמע occur according to רש"י's position?

אוצר דינים-[פורס את שמע] המנהג בפראנקפורט דמיין, כשהשלים הרב או הממלא מקומו את התפלה בלחש ופסע ג' פסיעות לאחריו, מכה השמש בפטיש נחשת על האבן המחוברת תחת השלחן (הבימה), ואומר "יאהרצי"ט" או "אבל" שעומד בפתח, ואומר חצי קדיש וברכו וכו' להוציא אחרים שבאו אחר ברכו, והקהל עונים כמו בקדיש וברכו הראשון, ואח"כ מתחיל הש"ץ חזרת התפלה, והוא הנקרא בפי חז"ל "פורס את שמע".

The following comment is made in the תחנן after סידור רב יעקב מעמדין:

אם יש בני אדם שהתפללו כל אחד בעצמו ביחיד או שאיחרו לבא לבית הכנסת ולא שמעו קדיש וברכו, עומד אחד ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה של יוצר אור בלבד. וזהו נקרא פורס על שמע שנזכר במשנה. לשון חתיכה (כמו פרוסת המוציא) שאין אומרים אלא קצת ממנה. . ויש שמוסיפין עוד לאחר שסיים ברכה ראשונה דיוצר מדלגין ואומרים אבות וגבורות וקדושת השם. וזה נקרא עובר לפני התיבה השנוי במשנה. ואין עושין דברים הללו אלא בעשרה. ואומרים אותו אפילו בשביל אחד שלא שמע. ובמדינות הללו אין נוהגים לפרוס על שמע. אלא אומר קדש וברכו. ועונין ברוך ה' והולכין להם. ומי ששמע ברכו מפי העולה לקרות בתורה דיו.

According to the סידור רב יעקב מעמדין, פריסת שמע we no longer perform. A remnant of the practice described by רש"י as פריסת שמע is still seen when some repeat ברכו at the end of שחרית and מעריב. Although the practice was codified, it did not survive the passage of time. Perhaps explanations exist that reflect practices that continue today.

TRANSLATION OF SOURCES

וְאֵת הַשְּׁמָה וְאֵת הַבְּרָכָה הַשְּׁמֵינִית (אופק) אורח חיים סימן ט'
 -And he recites the first blessing of Hallel (Pseukei D'Zimra) which is Baruch Sh'Amar and continues until the end of Yishtabach. He then Poraises the Shma and recites the blessing "Yotzair-Creator of Light" and the blessing "HoBochair-Who Chose His Nation" before Shma and the blessing "V'Ga-ul-Saved Israel" after Shma as we learned in Tractate Brachot: In the morning, we recite two blessings before Shma and one after Shma. He then stands and recites Shmona Esrei with the blessing concerning the Apostates. He then Poraises the Shma and recites two blessings before Shma-Ha'Maariv Aravim and V'Ohaiv Umo Yisroel and three blessings after Shma-Go'Ail Yisroel and Shomer Umo Yisroel and the third that our Sages composed: Yiroo Ainainu V'Yismach Libainu and ends that blessing with the words: Baruch HaMolaich BiChvodo and then recites the Shmona Esrei of Maariv.

לְרַב נְטְרוּנָאֵי – סִימָן פֶּגַ' – תְּשׁוּבוֹת הַגְּאוּנִים – As to the question that you asked: what is a Schaliach Tzibbur and what is the One who goes down to the Ark, are they one role or two roles? They are two separate and distinct roles. The role of the Schaliach Tzibbur is to Porais the Shma. The role of the One who goes down to the Ark is as it sounds. This is what we learned in the chapter entitled: "HaKoraih" that the difference between the Schaliach Tzibbur and the One who goes down to the ark is as it was taught: One who is wearing torn clothes may Porais the Shma but may not go down to the Ark. Thus we learn that the role for the Schaliach Tzibbur and the One who goes down to the Ark are different and that they each have their own role.

סִדְרָא רַב עֵמָרָם גְּאוּן סִדְרָא ק"ש וּבְרִכּוֹתֶיהָ – Immediately the person must begin to Porais the Shma with the blessing: Yotzair Ohr. It is not permitted to speak between reciting Yishtabach and beginning to Porais the Shma. It is further mandatory that one is careful to Porais Shma before the deadline for reciting Shma has passed.

סִדְרָא רִשִׁי סִימָן ח' – Immediately the person must begin to Porais the Shma with the blessing: Yotzair Ohr. It is not permitted to speak between reciting Yishtabach and beginning to Porais the Shma. It is further mandatory that one is careful to Porais Shma before the deadline for reciting Shma has passed as we studied: from what time may we begin to recite Shma in the morning? From the time that one can differentiate between the colors blue and white.

רִשִׁי מְגִילָה דָּף כָּג' עַמ' ב' – אֵין פּוֹרְסִין עַל שְׁמַע – When a group of ten men comes to shul after the congregation has completed its recitation of Shma, one of the ten stands and recites Kaddish, Barchu and the first blessing of Kriyat Shma. The definition of the word: Oo'Porsin-is similar to "half a matter."

טוֹר אִוְרָה חֵיִם סִימָן סט' – We learned in the chapter entitled: He who Reads the Megilah Standing that we do not Porais the Shma unless ten men are present. The circumstances when that occurs

is when individuals come to shul after the congregation has finished reciting Shma. One of the individuals recites Kaddish, Barchu and the first blessing: Yotzair Ohr and nothing further. The word Porais means: “a piece” like a piece of challah which means “only a little part of.” There are those who recite after the first Bracha of Kriyat Shma, the first three brachot of Shmona Esrei and then recite Kedushah which should not be recited without ten men present.

ש"ע או"ה סימן סט סעיף א' -The Law of Porais the Shma-If people arrive in shul who initially prayed on their own and did not hear Kaddish nor Kedushah, one of them stands and recites Kaddish and Barchu and the first Bracha of Kriyat Shma, Yotzair Ohr and nothing more. This is what is known as Porais the Shma. The word Porais means a broken piece; that we only recite a part of it. COMMENT BY THE RAMAH: Now (1500's) it is no longer the custom to recite the first blessing of Shma, Yotzair Ohr. Instead they recite only Kaddish and Barchu and the congregation responds: Baruch Hashem, etc. There are those who say that one should Porais the Shma in Maariv as well as in Schacharit but it did not become the custom because we do not recite Kaddish before the Barchu of Maariv.

אוצר דינים—[פורס את שמע] -The custom in Frankfort-on- Main was that when the Rabbi or his substitute finished the silent Shmona Esrei and then walked back three steps, the Shamas would strike a brass gavel on a stone that was attached to the table on the Bima and would call out: those who are commemorating a Yahrzeit and those who are mourners standing by the doorway. They would then recite half a Kaddish and recite Barchu in order that those who came late would fulfill their obligation to recite Barchu. The congregation would respond in the same manner as it did when it heard the Kaddish and Barchu earlier in the service. After this, the prayer leader began to repeat the Shmona Esrei. This is what was called in the words of our sages: Porais Et Shma.

סידור רב יעקב מעמדין -If in shul there are found those who prayed without a quorum of ten people or came to synagogue late and did not hear Kaddish and Barchu, one of them stands and recites Kaddish, Barchu and the first Bracha of Kriyat Shma, Yotzair Ohr, only. This is what is known as: Porais Al Ha'Shma which is mentioned in the Mishnah. The root of the word Porais is from the word that means “a piece” like a piece of bread; it represents the practice of reciting only one of the two brachot . . . There are those who add to this. After reciting the first Bracha of Kriyat Shma, they skip to Shmona Esrei and recite the first three blessings of Shmona Esrei. This is what is known in the Mishnah as Going in front of the Ark. It is not proper to do these things unless a quorum of ten men is present. We do this even if only one person in synagogue did not hear Shma. In our geographic area we no longer follow this custom. What we do is repeat only Kaddish and Barchu. The congregation answers and then goes home. For one who heard Barchu during Kriyat Hatorah, that is enough.

SUPPLEMENT

הפורס על שמע ADDITIONAL SOURCES FOR

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כד עמוד א

משנה. המפטיר בנביא הוא פורס על שמע, והוא עובר לפני התיבה, והוא נושא את כפיו. ואם היה קטן – אביו או רבו עוברין על ידו. קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה. ואינו נושא את כפיו. פוחח פורס את שמע ומתרגם, אבל אינו קורא בתורה, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. סומא פורס את שמע ומתרגם. רבי יהודה אומר: כל שלא ראה מאורות מימיו – אינו פורס על שמע.

MISHNAH. THE ONE WHO SAYS THE HAFTARAH FROM THE PROPHET REPEATS ALSO THE BLESSINGS BEFORE THE SHEMA¹ AND PASSES BEFORE THE ARK² AND LIFTS UP HIS HANDS.³ IF HE IS A CHILD,⁴ HIS FATHER OR HIS TEACHER PASSES BEFORE THE ARK IN HIS PLACE. A CHILD MAY READ IN THE TORAH AND TRANSLATE, BUT HE MAY NOT PASS BEFORE THE ARK NOR LIFT UP HIS HANDS. A PERSON IN RAGS⁵ MAY REPEAT THE BLESSINGS BEFORE THE SHEMA AND TRANSLATE, BUT HE MAY NOT READ IN THE TORAH NOR PASS BEFORE THE ARK NOR LIFT UP HIS HANDS. A BLIND MAN MAY REPEAT THE BLESSINGS BEFORE THE SHEMA AND TRANSLATE. R. JUDAH SAYS: ONE WHO HAS NEVER SEEN THE LIGHT FROM HIS BIRTH MAY NOT RECITE THE BLESSINGS BEFORE THE SHEMA.⁶

גמרא. מאי טעמא? רב פפא אמר: משום כבוד, רבה בר שימי אמר: משום דאתי לאינצויי. מאי בינייהו? – איכא בינייהו דעביד בחנם. תנן: ואם היה קטן – אביו או רבו עוברין על ידו. אי אמרת משום נצויי – קטן בר נצויי הוא? – אלא מאי משום כבוד – קטן בר כבוד הוא? – אלא: איכא כבוד אביו וכבוד רבו, הכא נמי איכא נצויי אביו ונצויי רבו.

GEMARA. What is the reason [why the one who says the haftarah has this privilege]? — R. Papa said: As a mark of honour;⁷ R. Shimi said: Because otherwise quarrels might arise.⁸ What difference is there in practice between them? — There is a difference, in the case of one who reads gratis.⁹

We learn: IF HE IS A CHILD, HIS FATHER OR HIS TEACHER PASSES BEFORE THE ARK IN HIS PLACE. If now you say it is to avoid quarrels, will a child pick a quarrel? What then? It is a mark of respect? Does a child receive marks of respect? What you must say is, out of respect for his father and his teacher.

So here too, there is the question of quarrels, involving him or his teacher.

1. V. supra. Sof. XIV, 8 refers this to the Shema' recited at the taking out of the law from the Ark; v. P.B. p. 145.

2. To read the 'Amidah, and especially the kedushah.

3. To say the priestly blessing. Why the maftir should have these privileges is not at all clear, and the 'lifting up of hands' certainly was the privilege of every priest. V. Rabbinowitz, op. cit. MS.M. omits: 'AND LIFTS UP HIS HANDS.'

4. Under thirteen.

5. So that most of his body is exposed.

6. Which include a prayer of thanksgiving for the creation of light.

7. I.e., as a kind of reward for having consented to read the haftarah.

8. Between persons eager to act as reader.

9. In which case there will not be such competition for the honour, and so there is no need to give the one who says the haftarah priority.

פוחח פורס על שמע וכו'. בעא מיניה עולא בר רב מאביי: קטן פוחח מהו שיקרא בתורה?
אמר ליה: ותיבעי לך ערום? ערום מאי טעמא לא – משום כבוד צבור, הכא נמי – משום
כבוד צבור.

A PERSON IN RAGS MAY REPEAT etc. 'Ulla b. Rab enquired of Abaye: Is a child in rags allowed to read in the Torah?¹⁰ He replied: You might as well ask about a naked one. Why is one without any clothes not allowed? Out of respect for the congregation. So here, [he is not allowed] out of respect for the congregation.

סומא פורס על שמע וכו'. תניא, אמרו לו לרבי יהודה: הרבה צפו לדרוש במרכבה ולא ראו אותה מימיהם. – ורבי יהודה: התם באבנתא דליבא תליא מילתא, והא קא מיכוין וידע. הכא – משום הנאה הוא, והא לית ליה הנאה. – ורבנן: אית ליה הנאה, כרבי יוסי. דתניא, אמר רבי יוסי: כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה +דברים כ"ח+ והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה, וכי מה אכפת ליה לעור בין אפילה לאורה? עד שבא מעשה לידי. פעם אחת הייתי מהלך באישון לילה ואפלה, וראיתי סומא שהיה מהלך בדרך ואבוקה בידו. אמרתי לו: בני, אבוקה זו למה לך? – אמר לי: כל זמן שאבוקה בידי – בני אדם רואין אותי, ומצילין אותי מן הפחתין ומן הקוצין ומן הברקנין.

A BLIND MAN MAY REPEAT THE BLESSINGS etc. It has been taught: They said to R. Judah: Many have discerned sufficiently [with their mind's eye] to expound the Chariot,¹¹ and yet they never saw it? — What says R. Judah to this? — There [he can reply], all depends on the discernment of the heart, and the expounder by concentrating his mind can know, but here one reads for the benefit which he derives therefrom,¹² and this one derives no benefit.¹³ The Rabbis, however, hold that he does derive a benefit, for the reason given by R. Jose, as it has been taught: R. Jose said: I was long perplexed by this verse, And thou shalt grope at noonday as the blind gropeth in darkness.¹⁴ Now what difference [I asked] does it make to a blind man whether it is dark or light? [Nor did I find the answer] until the following incident occurred. I was once walking on a pitch black night when I saw a blind man walking in the road with a torch in his hand. I said to him, My son, why do you carry this torch? He replied: As long as I have this torch in my hand, people see me and save me from the holes and the thorns and briars.¹⁵

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יד הלכה ד

המפטיר בנביא הוא פורס על שמע, באיזה שמע אמרו בשמע של ספר תורה, והיכי פותח, אשרי יושבי ביתך, ואחר כך עומד המפטיר ואומר, אין כמוך באלהים יי ואין כמעשיך, מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהילות עושה פלא, מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור, יי מלך יי מלך, יי ימלוך לעולם ועד, יי חפץ צדקו יגדיל תורה ויאדיר, יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום, אתה הוא יי לברך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את

10. A child not being forbidden to expose himself.

11. The first chapter of Ezekiel.

12. Viz., the light.

13. He does not enjoy the benefit of light.

14. Deut. XXVIII, 29.

15. So although blind, he does benefit by the light.

להבין את התפלה

כולם וצבא השמים לך משתחוים.

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יד הלכה יב
קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס על שמע לומר יוצר אור, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. פוחח, הנראין כרעיו, או בגדיו פרומים, או מי שראשו מגולה, פורס על שמע, ויש אומרים בכרעיו נראין, או בגדיו פרומים, פורס על שמע, אבל בראשו מגולה אינו רשאי להוציא הזכרה מפיו; ובין כך ובין כך מתרגם, אבל אינו קורא בתורה, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. סומא פורס על שמע ומתרגם, ר' יהודה אומר כל שלא ראה מאורות מימיו אינו פורס על שמע.

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק טז הלכה ט
וקטן שאינו פורס את שמע אינו יכול לומר קדוש ביוצר ביחיד, אבל בציבור עונה עמהם. וגדול שהוא פורס את שמע, יכול לומר קדוש, לפי שהוא כסודר, אבל קדוש של עמידה, כיון שצריך לומר נעריצך ונקדישך, אינו מן הדין לומר פחות מעשרה. ואין קטן עולה מן המניין לברכו, קדיש, וקריאת התורה, עד שיהא בן שלש עשרה שנה; ואין נבדקין באילו.

תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ה דף ט טור ג /ה"ד
מתני' העובר לפני התיבה לא יענה אחר הכהנים אמן מפני הטירוף אם אין שם כהן אלא הוא לא ישא את כפיו ואם הבטחתי שהוא נושא את כפיו וחוזר לתפילתו רשאי תני הפורס את שמע והעובר לפני התיבה והנושא את כפיו והקורא בתורה והמפטיר בנביא והמברך על אחת מכל מצות האמורות בתורה לא יענה אחר עצמו אמן ואם ענה הרי זה בור אית תני תני הרי זה בור ואית תני תני הרי זה חכם אמר רב חסדא מאן דמר הרי זה חכם בעונה בסוף ומאן דמר הרי זה בור בעונה על ברכה וברכה אמר רבי חנינא שנים ישראל ואחד כהן ממצעין את הכהן אימתי בזמן שכולם שוין אבל אם היה אחד מהן תלמיד חכם ממצעין את החבר.

The English translation was reproduced from the Davka Judaic Classics Soncino Talmud